

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 93.385 van 19 februari 2001
in de zaak A. 61.184/IX-1244.**

In zake : Koenraad STAELENS,
die woonplaats kiest bij
advocaten Th. VERMEIRE en M. FORGES,
kantoor houdende te BRUSSEL,
Keverslaan 11

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de
minister van Landsverdediging.

D E R A A D V A N S T A T E , I X e K A M E R ,

Gezien het verzoekschrift dat Koenraad
STAELENS op 5 december 1994 heeft ingediend om de
vernietiging te vorderen van :

1. "de beslissing van de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School van 30 juni 1994 (1ste licentie - academiejaar 1993-1994) om verzoeker niet geslaagd te verklaren voor de cursussen CL811 (Tweede Landstaal) en EG812 (beginselen van management), hem een herexamen op te leggen voor deze twee cursussen en hem derhalve niet geslaagd te verklaren voor de 1ste licentie van de Koninklijke Militaire School (Afdeling 'Alle Wapens')";
2. "de beslissing van de deliberatiecommissie van de Koninklijke Militaire School van 31 augustus 1994 (1ste licentie - academiejaar 1993-1994) om verzoeker definitief niet geslaagd te verklaren voor de 1ste licentie van de Koninklijke Militaire School (Afdeling 'Alle Wapens')";
3. "de beslissing om verzoeker de aanstelling in de graad van onderluitenant(-leerling) te ontnemen met ingang van 28 november 1994 en om zijn dienstneming als kandidaat-beroepsofficier (K.B.O.) te verbreken, evenals het K.B. dat deze (principiële anticipatieve) beslissingen concretiseert door een ontneming van graad";

Gelet op het arrest nr. 52.972 van 18 april 1995 waarbij de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit wordt verworpen;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur R. AERTGEERTS;

Gelet op de beschikking van 2 september 1998 die de neerlegging ter griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de laatste memorie van verzoeker;

Gelet op de beschikking van 16 januari 2001 waarbij de terechtzitting bepaald wordt op 12 februari 2001;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat Th. VERMEIRE, die verschijnt voor verzoeker, en van luitenant-kolonel militair administrateur R. GERITS, die verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het advies van eerste auditeur R. AERTGEERTS;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

1. Overwegende dat de gegevens van de zaak kunnen worden samengevat als volgt :

1.1. Verzoeker volgt in het academiejaar 1993-1994 de eerste licentie sociale en militaire wetenschappen (het derde jaar van promotie 131 TAW) in de Koninklijke Militaire School (hierna: KMS).

Op 30 juni 1994 besluit de deliberatiecommissie dat verzoeker een puntentotaal behaalt van 12,68/20, maar dat hij herexamen moet afleggen voor de vakken EG 812 (beginselen management) en CL 811 (tweede landstaal - vakantiewerk). Deze beslissing vormt de eerste bestreden beslissing.

1.2. Op 26 augustus 1994 komt de deliberatiecommissie opnieuw samen. Het vakantiewerk voor het vak CL 811 wordt "OK" bevonden. Voor het herexamen EG 812 behaalt verzoeker als resultaat: "N 08". Dat resultaat is begeleid van volgende commentaar :

"dubbelaar 2de jaar
-milit. goed
-EG : 1 1/2uur ondervraagd: 1 vraag goed; de rest
zwak - schriftelijk zou die gebuisd geweest zijn.
-zeer chaotisch".

De beslissing van de commissie, genomen met acht stemmen voor en 1 stem tegen, luidt : "niet geslaagd - KMS verlaten". Deze beslissing vormt het tweede voorwerp van het onderhavige beroep.

1.3. Met een model B van 6 oktober 1994 wordt verzoeker door een officier van de Koninklijke Militaire School voorgesteld om "de hoedanigheid van KB0 te verliezen want volgens het advies van de deliberatiecommissie is hij definitief mislukt omdat hij onvoldoende professionele hoedanigheden bezit". Hierbij wordt verwezen naar de artikelen 70 en 71 van het koninklijk besluit van 11 augustus 1994 betreffende de

werving en de vorming van de kandidaat-militairen van het actief kader.

Bij de kennisneming van dat voorstel vraagt verzoeker om de vorming van aanvullingsofficier te volgen in de landmacht.

De verschillende echelons adviseren gunstig met betrekking tot het voorstel.

1.4. Met een nota van 24 november 1994 deelt de Chef van de Generale Staf aan de commandant van de Koninklijke Militaire School het volgende mee :

- "Onderwerp : Verlies van de hoedanigheid van kandidaat-beroepsofficier
Bevestiging beslissing deliberatie-commissie
Reklassering in de hoedanigheid als kandidaat aanvullingsofficier
- Ref : 1. Wet van 21 Dec 90 (Reg A16-K1)
2. KB van 13 Nov 91 (Reg A16-K25)
3. KB van 11 Aug 94 (Reg A16-K4)
4. Mod B KMS Nr 942717 van 06 Okt 94
- Betreft : 0Lt KBO STAELENS, K. (...)
1. Belanghebbende moet de hoedanigheid van kandidaat-beroepsofficier verliezen omdat hij ingevolge de beslissing van de deliberatiecommissie definitief mislukt is omwille van onvoldoende professionele hoedanigheden (Ref 3, Art 70).
 2. Op zijn aanvraag, is het hem door GS toegestaan om een vorming van twee jaar in de hoedanigheid van kandidaat-aanvullingsofficier (KGO) in het korps van de Artillerie optie Para-Cdo te volgen (Ref 3, Art 84 en Ref 4)
 3. Op datum van 28 Nov 94 :
 - a. zal zijn dienstneming als kandidaat-beroepsofficier, ondertekend en gedateerd op 12 Aug 90 van rechtswege verbroken worden (Ref 2, Art 9);
 - b. zullen de aanstellingen die hem in de hoedanigheid van KBO werden verleend hem ontnomen worden (Ref 3 - Art 91)
 - c. zal belanghebbende uitgenodigd worden om in de KMS een akte van dienstneming in de hoedanigheid van KGO, voor een duur van drie jaar te ondertekenen die aanvangt op deze datum (Ref 2, Art 2)
 4. a. Indien belanghebbende de akte hernomen in de Par 3.c ondertekent :

- (1) zal GS1-Instr belast zijn met zijn vorming als kandidaat aanvullings-officier;
- (2) zal hij in onderhoud geplaatst worden in de AieSch - 6A op 28 Nov 94
- (3) zal hij aangesteld worden in de graad van adjudant KGO voor de duur van zijn opleidingsperiode op dezelfde datum (Ref 3, Art 91)
- b. Indien belanghebbende de akte hernomen in de Par 3.c niet ondertekent :
 - (1) zal hij teruggeplaatst worden in de werfreserve als milicien;
 - (2) zal hij de attesten van de afdanking A en B ontvangen.
- 5. Er wordt aan de Comd KMS gevraagd JSP-A/C per fax op de hoogte te brengen van de door belanghebbende genomen beslissing.
- 6. (...)
- 7. Belangrijke opmerking
Een verzoek tot vernietiging van de hiervoor vermelde beslissingen kan gericht worden aan de Raad van State via een bij ter post aangetekend schrijven ingediend binnen de zestig dagen te tellen vanaf de dag volgende op deze van de betekening".

Dit is de derde bestreden beslissing;

2. Overwegende dat de verwerende partij de ontvankelijkheid van het beroep niet betwist; dat in de huidige stand van de zaak ook geen excepties ambtshalve opgeworpen moeten worden;

3. Overwegende dat de auditeur-verslaggever zijn verslag over de zaak beperkt heeft tot de ontvankelijkheid en het onderzoek van het eerste middel;

3.1. Overwegende dat verzoeker in het eerste middel de schending aanvoert van de artikelen 10, 11, 24 en 182 van de Grondwet doordat de eerste twee bestreden beslissingen steunen op de vaststelling dat verzoeker niet geslaagd is voor twee cursussen die volgens artikel 21, § 2, van het koninklijk besluit van 14 november 1968 betreffende de organisatie van de Koninklijke Militaire School opgenomen zijn in het

studieprogramma voor de licenties van de afdeling "Alle Wapens" van de KMS terwijl artikel 21 van dat koninklijk besluit, ingevoegd bij het koninklijk besluit van 8 november 1993, steunt op artikel 1bis, § 2, van de wet van 18 maart 1838 dat evenwel strijdig is met de genoemde grondwettelijke bepalingen;

Overwegende dat verzoeker het middel als volgt adstrueert : artikel 1bis is in de wet van 18 maart 1838 ingevoegd door artikel 3 van de wet van 6 juli 1967; § 1 van dat artikel stelt zelf het studieprogramma vast van de polytechnische afdeling maar § 2 bepaalt dat de leerprogramma's van de afdeling "Alle Wapens", die hetzelfde niveau dienen te bereiken als de universitaire studiën tot het behalen van het wetenschappelijk diploma van licentiaat, "door de Koning bepaald (worden)"; artikel 17, tweede lid, van de Grondwet in zijn originele versie, bevatte de garantie dat het openbaar onderwijs, waarin het onderwijs in de KMS begrepen is, door de wetgever zou geregeld worden en de actuele formulering van artikel 24, § 5, van de gecoördineerde Grondwet -zoals die bij de staatshervorming van 1988 opnieuw geredigeerd is- vermindert, wat de KMS betreft, diezelfde garantie niet; het is derhalve de wetgever die, behoudens detailpunten, de in de KMS onderwezen vakken vaststelt en de examens en deliberatiecriteria regelt; het verplicht optreden van de wetgever geldt voor de KMS des te meer omdat artikel 182 van de Grondwet aan de militairen garandeert dat alleen de wet hun verplichtingen kan vastleggen en, trouwens, de wetgever heeft dat voor de polytechnische afdeling ook gedaan; door de grondwettelijke waarborg van een wettelijke regeling te ontzeggen aan de kandidaten in de afdeling "Alle Wapens" terwijl die wettelijke regeling wel wordt toegekend aan de kandidaten van de polytechnische afdeling, schendt de wetgever het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel want er wordt een kunstmatig en niet redelijk te verklaren onderscheid gemaakt tussen studen-

ten binnen de KMS; aangezien de cursussen, waarvoor hij een onvoldoende heeft gehaald, ingevoerd zijn op grond van een wettelijke bepaling die de Grondwet schendt, kan er met de beslissing die de deliberatiecommissie te zijnen opzichte met betrekking tot twee vakken genomen heeft geen rekening worden gehouden; er is reden om aan het Arbitragehof een vraag te stellen over de schending door artikel 1bis, § 2, van de wet van 18 maart 1838 van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet;

3.2. Overwegende dat de verwerende partij daarop antwoordt dat artikel 24, § 5, van de Grondwet niet geschonden kan zijn -de bepaling is niet van toepassing- omdat het onderwijs binnen de KMS geen onderwijs in de zin van artikel 24, § 5, van de Grondwet is, dat, in ieder geval, de Grondwet niet toelaat te stellen dat "het specifiek aspect van de te onderwijzen leerstof door de wet *senso strictu* vastgesteld moet worden" en dat, meer nog, de wet van 18 maart 1838 de grondregel bevat dat de Koning de leerprogramma's vaststelt met verwijzing naar het niveau dat geveegd wordt voor het wetenschappelijk diploma van licentiaat;

Overwegende dat de verwerende partij voorts stelt dat verzoeker niet uiteenzet op welke wijze de verwerende partij artikel 182 van de Grondwet geschonden zou hebben -het middel is in die mate niet ontvankelijk- en dat in ieder geval artikel 1bis, § 2, van de wet van 18 maart 1838 wel degelijk een regeling bevat met betrekking tot de vakken die in de afdeling "Alle Wapens" van de KMS onderricht moeten worden;

Overwegende dat de verwerende partij, wat de schending van artikel 10 en 11 van de Grondwet betreft, betoogt dat verzoeker geenszins het bewijs van enige discriminatie levert -het middel is in die mate niet ontvankelijk- en dat, ondergeschikt, de wet van 18 maart 1838 een aantal wettelijke waarborgen heeft geformuleerd

in het voordeel van de studenten van de afdeling "Alle Wapens", met name dat de leerprogramma's hetzelfde niveau moeten bereiken als de universitaire studies die tot het wetenschappelijk diploma van licentiaat leiden; dat volgens haar de afdeling wetgeving van de Raad van State aangenomen heeft dat een opdracht aan de Koning op het stuk van de leerprogramma's in de KMS vergezeld moest gaan van de nodige garanties op het stuk van het niveau van de studies, hetgeen bewijst dat een delegatie aan de Koning mogelijk is; dat zij zich uiteindelijk toch niet verzet tegen het stellen van een prejudiciële vraag aan het Arbitragehof;

3.3. Overwegende dat verzoeker in zijn memorie van wederantwoord laat gelden dat krachtens artikel 24 van de Grondwet, zoals dat van toepassing was toen de wet van 6 juli 1967 goedgekeurd werd, het in de KMS verstrekte onderwijs tot de exclusieve bevoegdheid van de wetgever behoort, dat de Grondwet de prerogatieven van de federale wetgever met betrekking tot "academische aangelegenheden" bevestigd heeft, dat een subdelegatie aan de Koning "met bijzondere omzichtigheid" gepaard moet gaan zodat het "elke juridische verbeelding (tart)" dat de studiedirecteur in de KMS beoordelingsreglementen uitvaardigt; dat hij vervolgens stelt dat de "omvang van de subdelegatie van de wetgever inzake de vaststelling van het curriculum "Alle Wapens" dermate omvangrijk is dat het in artikel 182 van de Grondwet neergelegde legaliteitsbeginsel geschonden is; dat hij tenslotte met betrekking tot de ingeroepen schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet betoogt dat hij nadelig getroffen wordt door de blanco-delegatie die de Koning heeft gekregen om het studieprogramma voor de afdeling "Alle Wapens" te bepalen, inzonderheid waar hij erdoor verplicht is geworden om, anders dan de studenten-polytechnici, een taalcursus te volgen, waar de cursus EG 811 en de cursussen CL PS als afzonderlijke vakken beschouwd zijn geworden en ze niet gegroepeerd

zijn "per wettelijk vak"; dat hij besluit dat, in zijn geval, de schending van het gelijkheidsbeginsel evident is aangezien hij vóór zijn aanstelling als onderluitenant het examen over de kennis van de tweede taal reeds had afgelegd en aangezien de deliberatiecommissie in de eerste zitting zijn falen in het taalexamen bij zijn beslissing betrokken heeft terwijl de studenten polytechniek na hun kandidaturen geen taalexamen meer moeten afleggen; dat hij daaraan toevoegt dat het koninklijk besluit van 5 juli 1995 de taalcursussen opgenomen heeft in het wettelijk vak "algemene zielkunde en de bevelvoering" maar dat daaruit om verschillende redenen niet mag afgeleid worden dat er geen discriminatie meer bestaat met de studenten-polytechnici;

3.4. Overwegende dat verzoeker in zijn laatste memorie uiteenzet dat hij een nuancering in zijn prejudiciële vraagstelling wenst te brengen, rekening houdend met "de bevoegdheid van het Arbitragehof en de recente rechtspraak"; dat hij inzonderheid erop wijst dat artikel 24 van de Grondwet wel degelijk op de hier aan de orde zijnde problematiek van toepassing is en dat, zoals in het arrest nr. 81/95 van het Arbitragehof aangenomen, artikel 182 van de Grondwet de openbare orde aanbelangt; dat hij dienvolgens vraagt om die grondwetsartikelen in de vraagstelling te betrekken;

4.1. Overwegende, wat de ontvankelijkheid van het middel betreft, dat verzoeker zich in de eerste plaats verzet tegen de beslissingen van de deliberatiecommissie waarbij hij niet geslaagd verklaard is voor bepaalde vakken uit het studieprogramma van het derde jaar; dat, waar hij in zijn verwijten zijn niet-slagen in de cursus "tweede landstaal" betreft, opgemerkt moet worden dat hij voor dat vak in het tweede bestreden besluit "ok" als beoordeling heeft gekregen; dat hij dus op dat vlak genoegdoening heeft gekregen; dat verzoeker daaruit geen middel meer kan construeren om zijn afwijzing, gesteund

op een tekort voor het vak "EG-812 : beginselen van management", te bestrijden;

4.2. Overwegende dat het voor het beoordelen van het middel noodzakelijk is uitsluitend te hebben over de vraag of artikel 1bis, § 2, van de wet van 18 maart 1838, ingevoegd bij artikel 3 van de wet van 6 juli 1967, in de mate dat daarbij aan de Koning de opdracht wordt gegeven om onder de daar gestelde voorwaarden de leerprogramma's van de afdeling "Alle Wapens" van de KMS te bepalen terwijl voor de polytechnische afdeling de wetgever zelf in artikel 1bis, § 1, de leerprogramma's heeft vastgesteld, het grondwettelijk vastgelegd gelijkheids- en niet-discriminatiebeginsel schendt, of die bepaling artikel 182 van de Grondwet miskent en of de wetgever bij het goedkeuren van de wet van 6 juli 1967 gehandeld heeft binnen de grenzen vastgelegd door artikel 24 van de Grondwet; dat immers, indien het Arbitragehof tot het besluit komt dat artikel 1bis, § 2, van de wet van 18 maart 1838 de artikelen 10, 11 of 24 van de Grondwet schendt, de Raad van State artikel 21 van het koninklijk besluit van 14 november 1968 betreffende de organisatie van de Koninklijke Militaire School overeenkomstig artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing moet laten, waaruit dan volgt dat de deliberatiecommissie op onregelmatige wijze het resultaat van het examen over het vak "beginselen van management" vermeld in artikel 21, § 2, 5°, bij de beoordeling van verzoekers prestatie in het academiejaar 1993-1994 heeft betrokken; dat er reden is om de door verzoeker voorgestelde vraag aan het Arbitragehof te stellen;

4.3. Overwegende dat het Arbitragehof in zijn arrest nr. 64/2000 van 30 mei 2000 geantwoord heeft op een door de Raad van State gestelde prejudiciële vraag over de schending van de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet -op zich genomen en in samenhang gelezen met artikel 182 van de Grondwet- door artikel 1bis, § 2, van

de wet van 18 maart 1838; dat evenwel de raadsman van verzoeker ter terechtzitting aandringt om ook voor het onderhavige geval de prejudiciële vraag te stellen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De debatten worden heropend.

Artikel 2.

Aan het Arbitragehof wordt de volgende vraag gesteld : Schendt artikel 1bis, § 2, van de wet van 18 maart 1838 houdende organisatie van de Koninklijke Militaire School zoals ingevoegd door artikel 3 van de wet van 6 juli 1967, de artikelen 10, 11 en 24 van de Grondwet, afzonderlijk beschouwd en in samenhang beschouwd met het artikel 182 van de Grondwet doordat artikel 1bis, § 2, bepaalt dat de leerprogramma's van de Afdeling "Alle Wapens" door de Koning worden bepaald, terwijl artikel 1bis, § 1, van de wet van 18 maart 1838, zoals ingevoegd door artikel 3 van de wet van 6 juli 1967 zelf het programma van de polytechnische afdeling heeft vastgesteld ?

Artikel 3.

Het door de auditeur-generaal aan te stellen lid van het auditoraat wordt belast om, rekening houdend met het antwoord van het Arbitragehof, het onderzoek van de zaak voort te zetten.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op negentien februari 2000 en een, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

V. WAUTERS.

J. DE BRABANDERE.